

Geografi

8 Luftlaget rundt oss

S. 53 Atmosfæren har gasser som livet trenger

Luftlaget som er rundt oss kaller vi atmosfæren. Dette luftlaget inneholder gasser, som er viktig for livet på jorda. Gassene blir til i den nederste delen av atmosfæren, den heter troposfæren.

Hva kalles luftlaget som er rundt oss?

Hva kalles den nederste delen av atmosfæren?

Hvor lages de gassene som er så viktige for livet på jorda?

Over troposfæren ligger ozonlaget. Ozonlaget beskytter oss mot solens ultrafiolette stråler.

Hvilken oppgave har ozonlaget?

En meteorolog har som jobb å melde været, det kan vi se på tv hver dag. Med meteorologi, menes læren om vær og klima.

Hva kaller vi en person som er værmelder?

Når vi snakker om temperatur, nedbør og vind, er det været vi er opptatt av.

Med klima mener vi hva slags vær det er i en lang periode.

Hva er forskjell på vær og klima?

---

s. 54 Temperaturen varierer

Jorda får lys og varme fra sola. Det er bare litt av varmen fra sola som når jorda. Det er ulike temperaturer på jorda, den varmeste finner en ved ekvator. Kaldest er det på Nordpolen og Sydpolen. Det blir kaldere jo høyere over havet vi er.

Hvorfor er sola viktig for oss mennesker?

Hvem har det kaldest, du eller jeg? Du bor 100 meter over havet, og jeg bor 150 meter over havet.

S. 54 Skyer holder på varme:

Når solen står høyest på himmelen, er det varmest. Når solen er langt borte fra oss, er det kaldt.

Hvor tror du solen står plassert på himmelen om sommeren?

I overskyet vær ligger skyene som et lokk over jorden. Dette fører til at jorda holder på varmen. Dette betyr at man da har nesten lik temperatur både natt og dag. Når været er klart, er det ofte kaldere om natta.

Når er temperaturen omtrent den samme både på dagen og om natta?

Hvordan er været når det er kaldt om natta?

---

s. 55 Havstrømmer frakter varmt og kaldt vann

Ved ekvator er vannet i havet ganske varmt, cirka 27 grader. Vind og havstrømmer fører det varme vannet mot kjøligere steder. Disse stedene får et varmere klima enn de ville hatt ellers.

Hvor varmt er vannet i havet ved ekvator?

Golfstrømmen frakter varmt vann fra Mexicogolfen til norskekysten. Dette er grunnen til at Norge har varmere klima enn Grønland (sørlige del). Fra Nordpolen strømmer det kalde vannstrømmer mot sør, blant annet mot Grønland.

Hvorfor har Norge et varmere klima enn den sørlige delen av Grønland?
